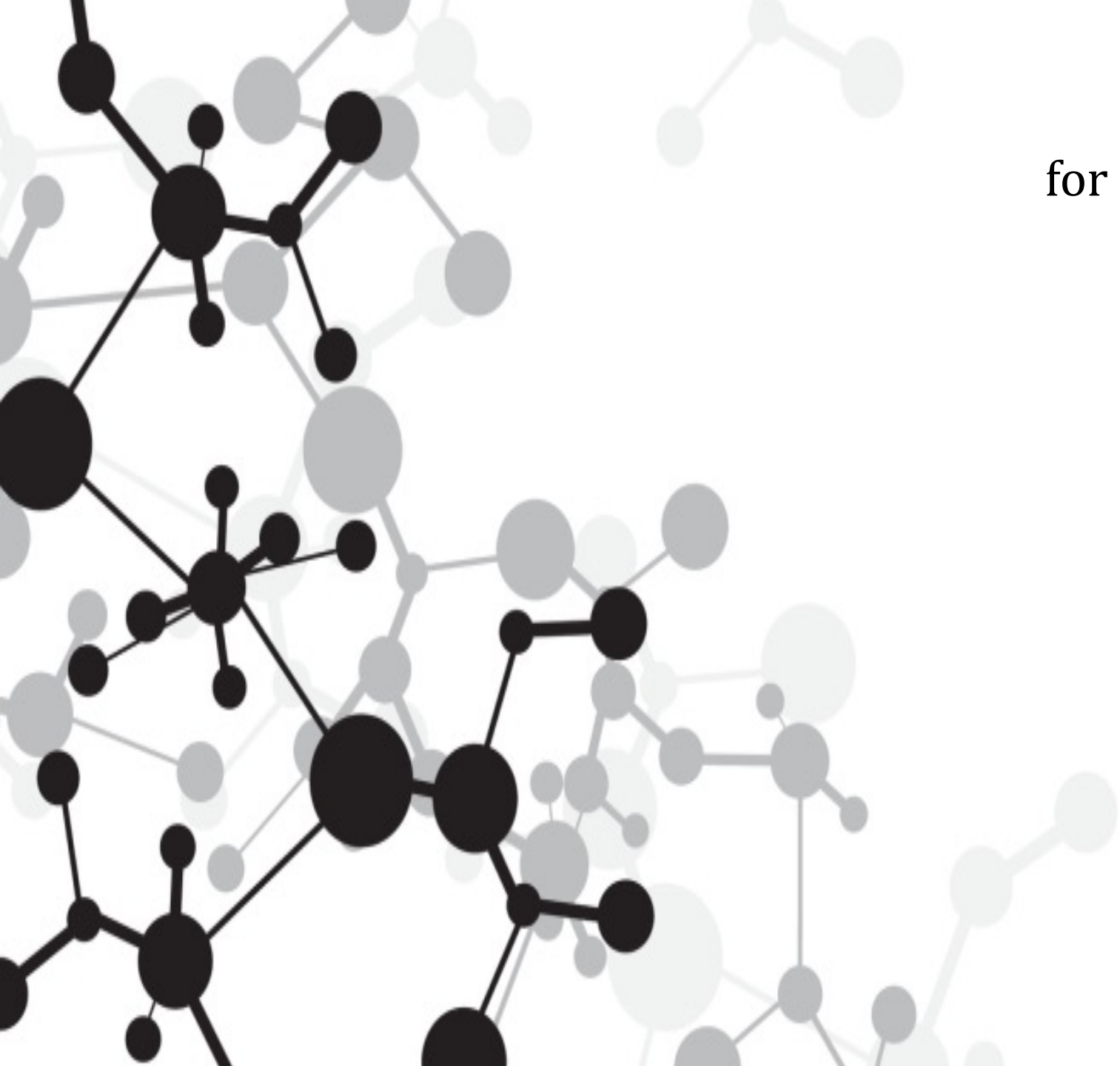

DIDAKTISK DESIGN
for transformationer af faglig viden

EN UNDERSØGELSE AF
LÆRERSTUDERENDES TRANSFORMATIONER AF FAGLIG VIDEN
MELLEM PROFESSIONSUDDANNELSE OG -PRAKSIS

Ph.d.-forsvar

Roland Hachmann

28.4.2020

Institut for Design og Kommunikation
Det Humanistiske Fakultet
Syddansk Universitet

SDU
SYDDANSK UNIVERSITET

Agenda

Afhandlingens bidrag i oversigtsform

Forskningsspørgsmålet

Tre centrale begreber

- Transferforskning
- Didaktisk design
- Faglig viden og faglighed

Undersøgelsens design

- Design-Based Research
- Metode og empiri
- Undervisningsbilleder som ophold i empirien

Undersøgelsens væsentligste fund

- Analytisk rammeværk
- Situeret parathed
- Didaktiske analyser - eksempler
- Designevalueringer

Afhandlingens bidrag i oversigtsform

- **Seks didaktiske analyser af lærerstuderendes design, realisering og evaluering af didaktiske designs**

- **Designevalueringer af fire designløsninger**
  - Deltagelsespligtige opgaver (DPO1 + DPO2)
  - Observationsgrupper og didaktiske samtaler

- **Situeret parathed**

- **Anbefalinger i form af en række designprincipper for didaktiske designs**
  - Simuleringssituationer
  - Praksissituationer
  - Observationssituationer
  - Refleksionssituationer

Afhandlingen peger ind i det professionsdidaktiske felt og særligt Læreruddannelsen

Forskningsspørgsmål

Hvad kendetegner lærerstuderendes transformation af faglig viden i grænsekrydsningen mellem professionsuddannelse og professionspraksis, og hvorledes kan didaktiske designs understøtte dette?

- Undersøge de studerendes deltagelsesprocesser og hvad de er optagede af i grænsekrydsningen mellem modulundervisningen ud i skolepraksis

- Designe, afprøve og evaluere didaktiske designs og undersøge, hvorledes de studerendes transformationer af faglig viden udfordres eller understøttes

Tre centrale begreber

1. **Transferforskning**

   - **Situeret og sociokulturelt perspektiv på læring og deltagelse**
     (Lave og Wenger, 1991; Säljö, 2003; Engle, 2006; Tanggaard, 2006; Lobato, 2006; Greeno & Gresalfi, 2008)

1. **Didaktisk Design**

   - **En intentionel, betinget-kreativ formgivning i en pædagogisk-didaktisk praksis**
     (Wenger, 1998; Dale, 1999; Steffensen, 2008; Dohn & Hansen, 2016)

   - **Didaktisk design som indgangsvinkel til at undersøge de studerendes videnstransformationer**

2. **Faglig viden og faglighed**

   - **Viden som situeret, medieret og handlingsorienteret og en enhed af propositionel viden, praksisviden og erfaringsviden.**
     (Lave & Wenger, 1991; Säljö. 2003; Dohn, 2013, 2017)

   - **Faglighed som samspillet mellem viden og kompetent handlen med faget**
     (Hetmar, 2013; Bundsgaard & Fougt, 2017)

Design-Based Research

En eller flere tilgange, der forpligter sig på at undersøge et fænomen i naturlige sammenhænge, med det formål at udvikle nye teorier, artefakter og praksisser. (Barab, 2014)

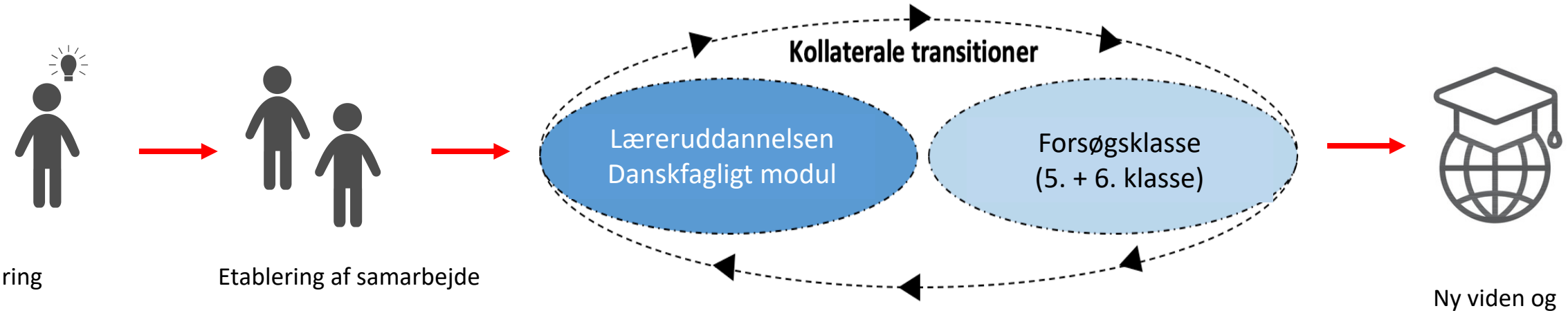

Udfordring

Forskningsinformerede designprincipper

Etablering af samarbejde

Formgivning af designløsninger:

- DPO 1 + 2
- Didaktiske samtaler
- Observationsgrupper

Iterative afprøvninger af designløsningerne

Justeringer og redesign

Ny viden og indsigter

Undersøgelsens metode og empiri

- **Videounderstøttede klasserumsobservationer på Læreruddannelsen**
    - 104 timers videooptagelser
    - Observationslogbog
    - Aktivitetsoversigter
- **Videounderstøttede klasserumsobservationer i forsøgsklassen**
    - 20 lektioner og tilhørende feltnoter
- **Didaktiske samtaler**
    - 14 transskriberede lydoptagelser
- **Deltagelsespligtige opgaver (DPO 1+2)**
    - 54 lydoptagelser (mundtlige tekster) og tilhørende elevark
    - 14 undervisningsforløb og tilhørende undervisningsressourcer

Undervisningsbilleder

Nedslag i empirien og afsæt for de samlede analyser med udgangspunkt i observationer, feltnoter og videodata.

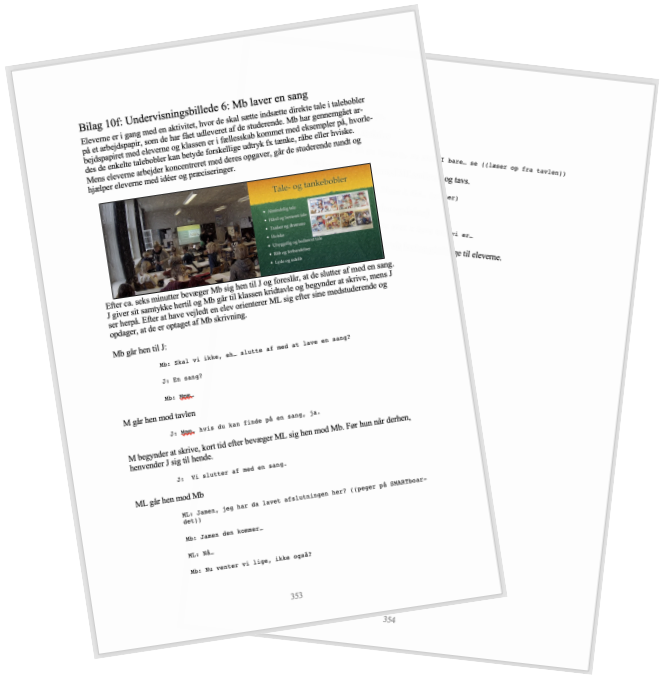

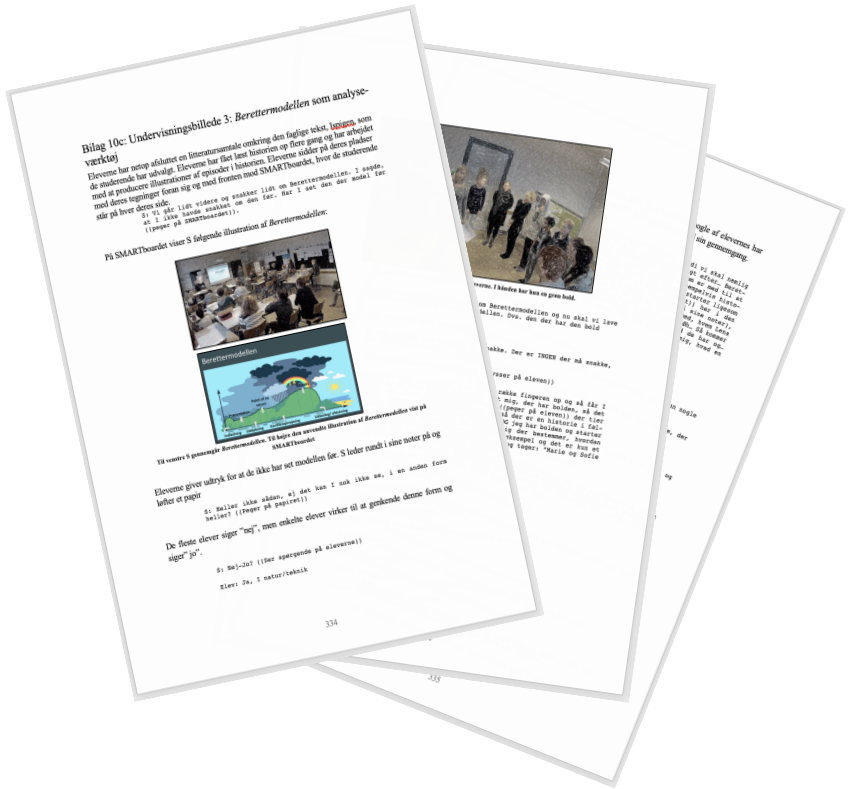

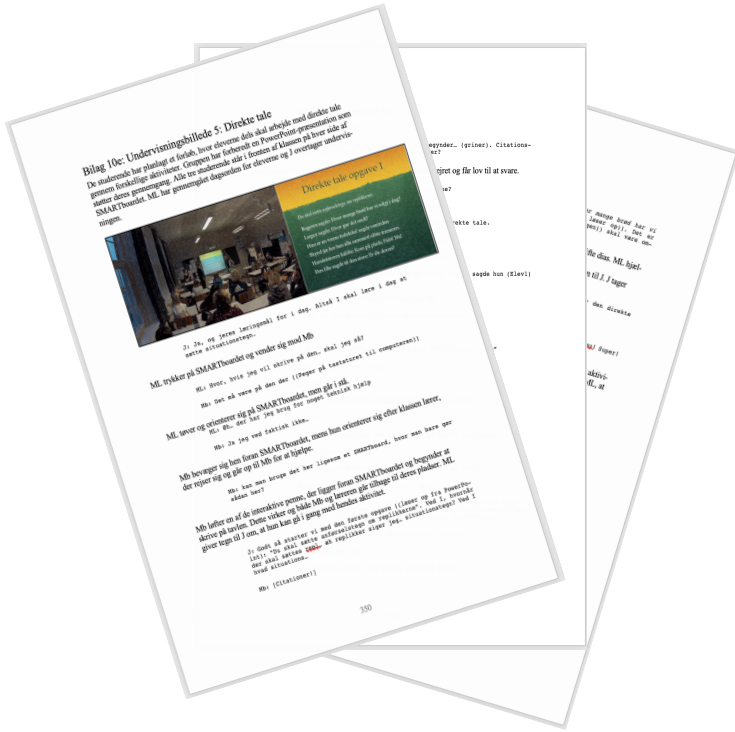

Tre kontekstuelle analyseniveauer

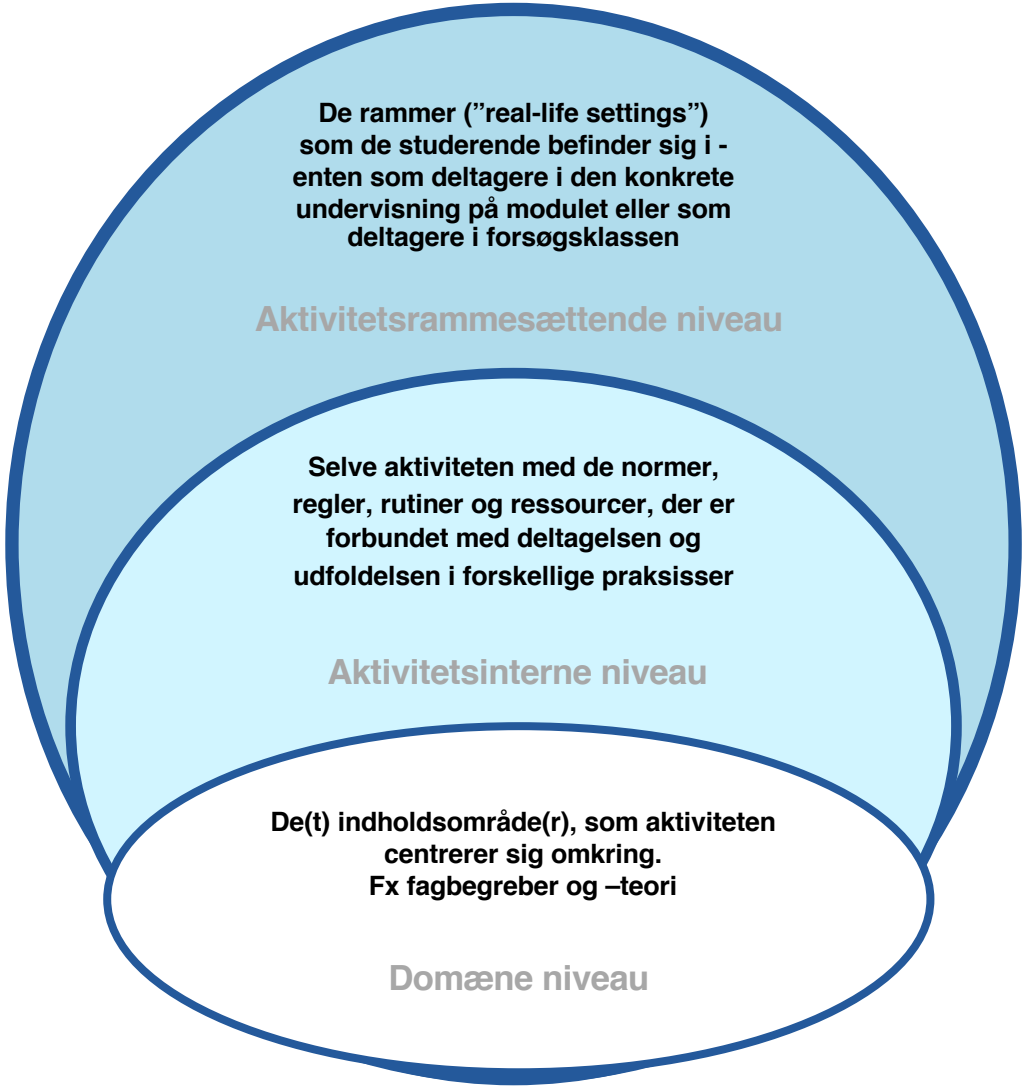

Situeret parathed

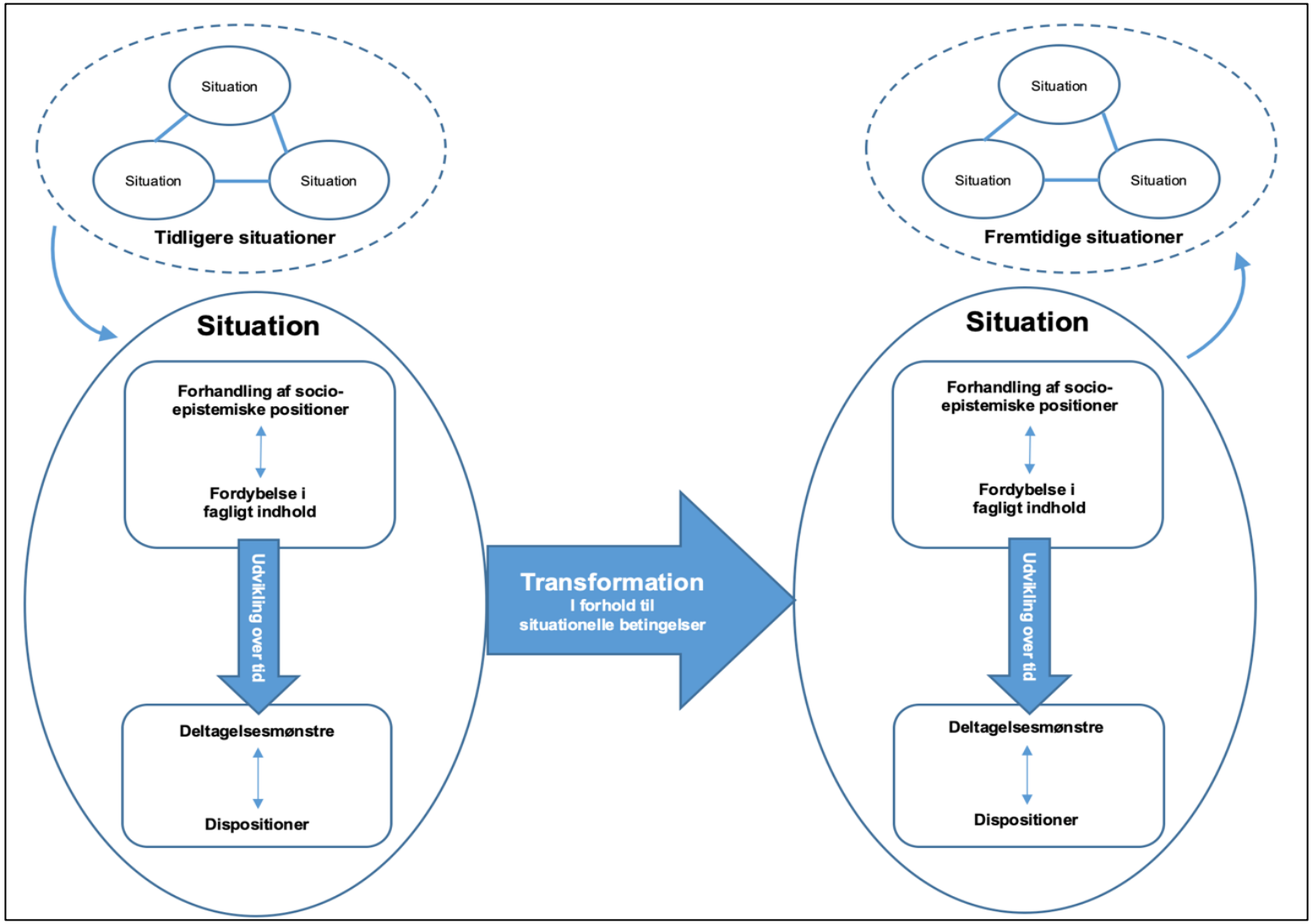

Situeret parathed

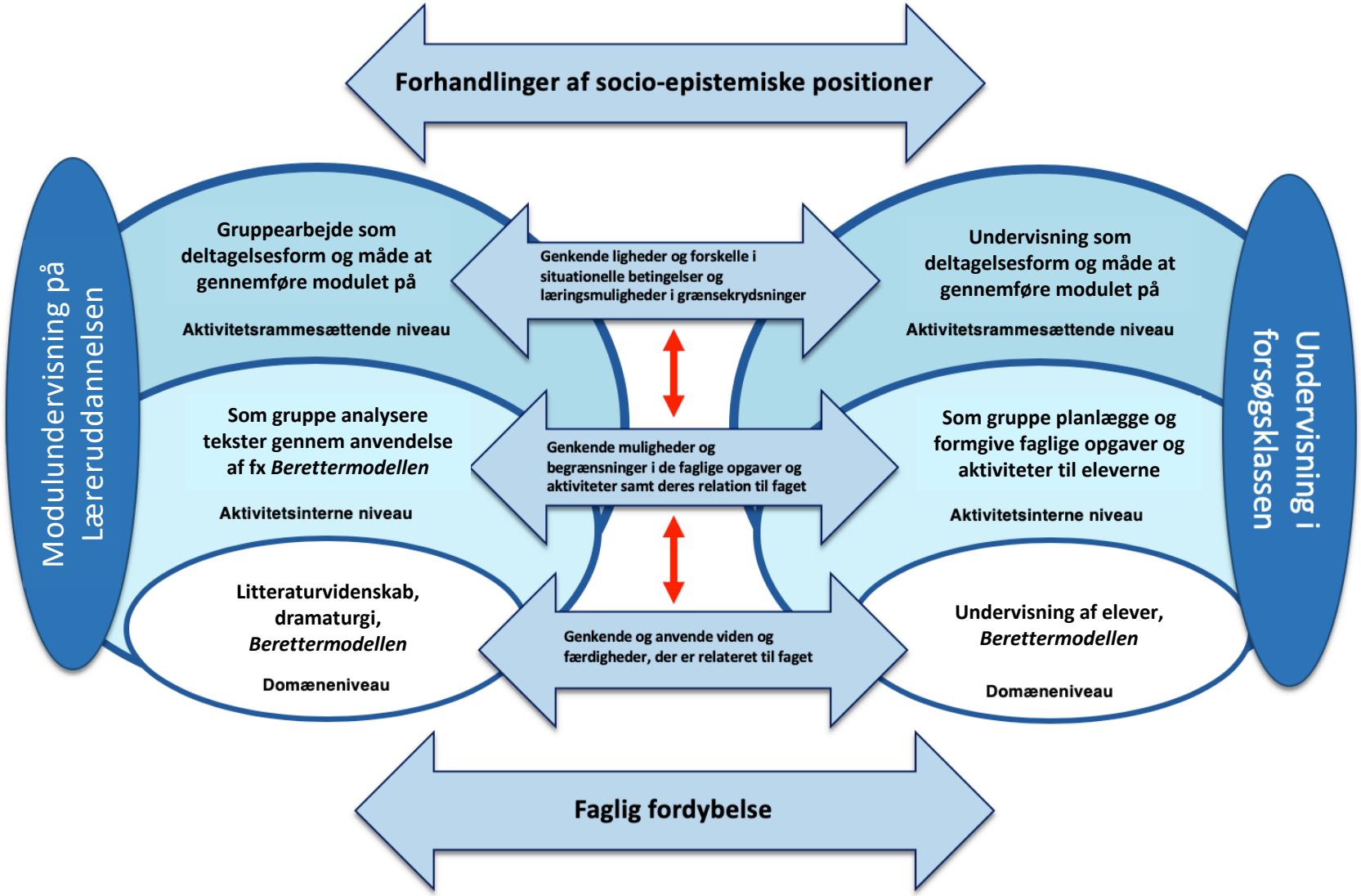

De studerendes design af læringsressourcer og planlægning

- De studerende anså primært designopgaven som en akademisk opgave frem for en kobling til en fremtidig undervisningspraksis.

T: Ja, men det… Det er lige så snart det bliver en opgave, så løser man opgaven… Altså, så tager man fat et sted, og så løser man den DAK, DAK, DAK, DAK, DAK… og så…

UR: [Så er det det, vi skal, ja…]

T: Ja! Så er det det her, der er formuleret, så er det det, vi gør og så øh… Så glemmer man det der refleksionsniveau.

(Bearbejdet uddrag fra undervisningsbillede 1)

- De studerendes planlægning var kendetegnet ved en usikkerhed ift. operationaliseringen af fagets teorier. Særligt ift. faglige og fagdidaktiske begrundelser.

L: (…) Hvor meget af den teori, vi selv lærer, skal vi egentlig selv have med ud? (…)

MH: Ja, hvilket niveau det ligesom skal omsættes til eller omformuleres til…

L: [Ja]

MH: Det synes jeg er meget svært

B: [Det synes jeg også er svært]

(Bearbejdet uddrag fra didaktisk samtale 2017_Gr9)

De studerendes praksisafprøvninger i forsøgsklassen

- Betydningen af de studerendes socio-epistemiske forhandlinger med eleverne som forudsætning for etableringen et fagligt rum
- Betydningen af faglige forudsætninger og erfaringer
- Forskellige situationelle betingelser, der kræver situeret parathed

Designevalueringerne

- **Den første deltagelsespligtige opgave (DPO1)**
- **Den anden deltagelsespligtige opgave (DPO2)**
- **Observationsgrupper og didaktiske samtaler**

Afsluttende pointer

- De studerendes transformationer af faglig viden og faglighed mellem modulundervisningen og forsøgsklassen krævede en situeret parathed.

- De studerendes ærinde med praksisafprøvningerne <=> designløsningernes intentioner

- Adskillelse mellem teori-praksisforholdet?

Tak for opmærksomheden